

Kamer der Volksvertegenwoordigers		Chambre des Représentants	
BUITENGEWOON ZITTINGSJAAR VAN 1936	N° 12		SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1936
	VERGADERING van 30 Juni 1936	SÉANCE du 30 Juin 1936	

WETSVOORSTEL

voor de regeling van het bedrijf der groote ondernemingen van verkoop in 't klein.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

De economische crisis heeft zich in België, op wet-
telijk terrein vertoond onder den vorm van een
menigte schikkingen en bepalingen waarvan er
spijtig genoeg zoo weinig betrekking hebben op den
middenstand, in een anderen zin dan om den war-
boel van kwellende belastingen aan te brengen, waar-
onder hij gebukt gaat.

De middenstandsklasse die voor den Staat een tra-
ditioneel element van evenwicht is, heeft aldus de
zekerheid opgedaan dat zij onvermoeid zal moeten
strijden voor het behoud van haar bestaan. Zij wordt
daartoe gedreven, niet alleen door haar professio-
neele bezorgdheden, doch ook door een rechtzinnige
bekkernis om het nationaal behoud.

Onder de voorwerpen die op het voorplan staan
van haar bezorgdheden, dient vermeld de verdedi-
ging van den kleinhandel tegen de steeds sterker
wordende overweldiging van de warenhuizen en
de eenheidsprijzenwinkels.

In de vroegere Kamer, werd reeds een ontwerp
ingediend tot beperking van de uitbreiding van
voornoemde ondernemingen en de uiteenzetting ter-
zake gedaan door de H.H. Sinzot en consorten behou-
den hun toepasselijkheid. Laat ons toe in 't kort de
hoofdmotieven te behandelen, die voor ons pleiten
in 't voordeel van een reglementeering die hierom-
trent reeds werd verworven in verschillende landen.

Het sociaal oogpunt van het probleem, dat naar
ons oordeel niet voldoende aan het licht werd
gebracht, moet onder dit opzicht het hoofdbestand-
deel uitmaken van ons streven naar verbeteringen.
Het verheft inderdaad het debat tot een sfeer waar
alle privaatsbelang uitgesloten is. Het is eerst en
vooral van belang voor de soliditeit zelf van onze
nationale structuur.

Wanneer de eischen van de moderne techniek op
industrieel gebied geleid hebben tot de kapitalis-
tische concentraties waarvan wij een menigte scha-
delijke gevolgen te betreuen hebben, dan zou het

PROPOSITION DE LOI

réglementant l'exploitation des grandes entreprises
de vente au détail.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La crise économique s'est traduite en Belgique sur
le terrain législatif par une floraison touffue de dis-
positions diverses dont il en est malheureusement
peu qui se soient intéressées à la classe moyenne
autrement que pour aménager à ses dépens les inex-
tricables et vexatoires impôts dont elle est étouffée.

Les classes moyennes qui constituent dans l'Etat
un traditionnel élément d'équilibre ont acquis
ainsi la certitude qu'il leur faudra lutter inlassable-
ment pour la sauvegarde même de leur existence.
Elles ont conscience en ce faisant, d'obéir non seule-
ment à de respectables préoccupations profession-
nelles, mais encore à un véritable souci de conserva-
tion nationale.

Parmi les objets qui sont au premier plan de ce
souci de conservation, figure la défense du commerce
de détail contre l'envahissement de plus en plus accé-
léré des grands magasins et magasins à prix uniques.

La Chambre ancienne avait déjà été saisie de pro-
jets destinés à enrayer ce phénomène d'absorption et
les développements présentés en la matière par
MM. Sinzot et consorts, gardant toute leur pertinence,
il nous sera permis de résumer brièvement les motifs
impérieux qui militent chez nous en faveur d'une
réglementation déjà acquise sur cet objet en de nom-
breux pays.

L'aspect social du problème qui n'a pas été, à notre
avis, suffisamment mis en lumière, doit dominer en
ce domaine nos préoccupations. Il élève, en effet, le
débat dans une sphère où il se trouve dégagé de toutes
contingences d'intérêt privé. Il y intéresse au premier
plan la solidité même de notre structure nationale.

Si les exigences de la technique moderne ont sur
le terrain industriel abouti aux concentrations capi-
talistes dont nous déplorons de multiples consé-
quences néfastes, il serait désastreux de laisser s'opé-

werkelijk noodlottig zijn van nu, onder onze oogen, op commercieel gebied, een concentratie van denzelfden aard te laten gebeuren, waarvoor echter geen enkele rechtvaardiging van technischen aard kan ingebracht worden en die moet aangezien worden als een loutere onverdedigbare kapitalistische aanslag tegen een klasse van onafhankelijke burgers, wier behoud voor de Regeering van het hoogste belang is.

Als het Parlement niet vlug ingrijpt, dan zullen wij weldra, op commercieel gebied, getuigen zijn van een vlugge en beklagenswaardige proletarisering waarvan de toestand, geschapen door de groote magazijnen ten overstaan van hun bedienden, die zij uit hun natuurlijk midden hebben getrokken, ons reeds bij voorbaat een afbeelding geeft.

Het land wil reageren tegen de steeds knellender wordenden greep van enkele kapitalistische trusts die aansturen op de vernietiging van al de kleine private ondernemingen. Deze trusts zullen weldra, wanneer niet spoedig ingegrepen wordt, meester zijn van al de hefboomen die het economisch leven besturen.

Naast de proletarisatie welke dergelijke politiek noodzakelijk met zich moet brengen, zien wij in dit verschijnsel een meer en gewissener opgang naar de staatsbemoeiing die thans meer en meer door het groot kapitalisme in de hand wordt gewerkt.

De crisis heeft genoeg aangetoond dat deze groote bedrijven, wanneer het gevaar dreigt, de rampen die hun ondergang zouden teweeggebracht hebben ontgingen door kunstmatigen steun, bestaande uit het geld van allen en aldus, na talrijke private ondernemingen ten onder gericht te hebben, kwamen zij zich beroepen op de belangen die zij vertoonen om de nationale economie te bezwaren.

Subsidie van den Staat, toezicht van den Staat en inbeslagneming door den Staat zijn slechts door een kleinen afstand gescheiden.

De middenstanders bewust van de diensten die zij bewijzen aan den Staat, zijn vast besloten elke nieuwe, noodlottige rationalisatie, die alle sociaal evenwicht zou verbreken, den weg te versperren.

Dit is het voornaamste voorwerp bevat in het wetsontwerp dat wij aan het Parlement voorstellen.

Benevens deze beschouwingen van hoofdzakelijk belang, volgen ook nog andere van commercieelen en economischen aard, die ook de gepastheid komen bevestigen van ons streven om paal en perk te stellen aan de overweldigende uitbreiding van de warenhuizen en eenheidsprijzenwinkels.

Een gezonde handelsformule heeft als basis een zoo zichtbaar mogelijke verhouding tusschen de waarde van het verkochte voorwerp en den prijs die er voor gevraagd wordt.

De handelsformule der warenhuizen en voornamelijk van de eenheidsprijzenwinkels verwijderd zich heeltemaal van dit principe en zoekt integendeel het schattingsvermogen van den koper te misleiden

rer aujourdhui sous nos yeux, sur le terrain commercial, une concentration du même ordre, mais dépourvue de toute justification de caractère technique et qui ne pourrait être considérée que comme une agression capitaliste indéfendable contre une classe de citoyens indépendants, à la conversation desquels, la Nation se trouve au plus haut point intéressée.

employés, drainés hors de leur milieu naturel, nous assisterons bientôt, sur le terrain commercial, à une rapide et lamentable prolétarianisation, dont la situation faite actuellement par les grands magasins à leurs employés drainés hors de leur milieu naturel, nous offre l'image anticipée.

Le pays entend réagir contre l'emprise de plus en plus étouffante de quelques trusts capitalistes qui poursuivent la destruction de toutes les modestes entreprises privées, et concentreront bientôt si l'on n'y prend garde, dans leurs mains tous les leviers de commande de la vie économique.

A côté de la prolétarianisation que pareille politique doit nécessairement entraîner, nous voyons dans ce phénomène un acheminement de plus en plus sûr, vers une étatisation, dont le haut capitalisme se trouve être à l'heure actuelle un pourvoyeur qualifié.

La crise nous a montré que ces grosses entreprises exhibaient aux heures de danger, des catastrophes que leur ruine provoqueraient, pour être soutenues artificiellement par l'argent de tous et venaient ainsi, après avoir ruiné de nombreuses économies privées sans défense, se réclamer de l'importance des intérêts qu'elles concentrent pour grever l'économie nationale.

Du subsidie de l'Etat au contrôle de l'Etat et à la main mise de l'Etat, il n'y a plus guère que de modestes étapes à franchir.

Les classes moyennes, conscientes des services qu'elles rendent au pays sont décidées à barrer la route à de nouvelles expériences de rationalisation ruineuse, destructrices de tout équilibre social.

C'est le principal objectif du projet de loi que nous présentons au Parlement.

A côté de ces considérations qui priment le débat, il en est d'autres d'ordre commercial et économique qui viennent, elles aussi, confirmer l'opportunité de mettre fin à l'extension envahissante des maisons de commerce qualifiées : grands magasins et magasins à prix uniques.

Une formule commerciale saine s'exprime en une relation aussi visible que possible entre la valeur de l'objet vendu et le prix qui en est demandé.

La formule commerciale des grands magasins et celle surtout des magasins à prix uniques, s'écarte de ce principe pour chercher, au contraire, à désorienter la capacité d'évaluation de l'acheteur en créant falla-

door, op bedrieglijke wijze, een indruk te scheppen dat alles wat in het magazijn verkocht wordt « goedkoop » is, indruk waarvan de koper het slachtoffer is.

De lagere prijs wordt bekomen, hetzij door een tekort aan gewicht, hetzij door mindere kwaliteit der goederen, hetzij door een politiek van compensatie tusschen « opgeofferde » prijzen en prijzen die aanzienlijk boven het normale cijfer staan. De koper, onder den indruk dat alles in het magazijn « goedkoop » is, zal zonder onderscheid producten van beide soorten koopen en betaalt dus feitelijk voor het totaal zijner aankopen een overdreven prijs.

Zulkdanige handelsmethodes die er op aansturen den koper te bedriegen, schaden niet alleen de handelaars, doch ook de verbruikers die ten slotte te veel betalen voor hetgeen zij koopen; en het is dus van belang hen te beschermen tegen hun eigen dwalingen.

Op economisch gebied, is dit verwijt, gericht tot zulke handelsmethodes, niet minder gegrond. De Zwitsersche Federale Commissie, belast met het onderzoek der prijzen, doet in een rapport, gericht aan het Departement van Staatshuishoudkunde opmerken, dat de aankoopmethoden van de eenheidsprijzenwinkels, buiten de schade die zij heel dikwijls aan den koper berokkenen door hem een product op te dringen dat hem niet van dienst zal zijn, ook nog het gevaar vertoonen den leverancier gewoon te maken goederen van mindere hoedanigheid te leveren, vervaardigd onder betreurenswaardige omstandigheden en door haastig en slecht bezoldigd werk.

De veralgemeening van dusdanige productievooraarden verwijderd van de markt den eerlijken fabrikant en verscherpt nog de oorzaken van de werkloosheid en van het verstoord sociaal onevenwicht. Zij moet ten andere ook onvermijdelijk een vluggen achteruitgang van onze industriele werkwijzen en een verzwakking van onze faam op de internationale markt ten gevolge hebben.

Ons steunende op bovenstaande beschouwingen, en op deze die reeds werden ontwikkeld door de HH. Sinzot en consorten en op de gelijkaardige maatregelen die reeds werden genomen in Duitschland, Zwitserland en Oostenrijk en in bespreking zijn in Frankrijk als maatstaf nemend, stellen wij aan de Kamer een wetsvoorstel voor dat, de verworven rechten in de mate van het mogelijke eerbiedigend; aanstuurt op het voorkomen van de noodlottige gevolgen die de uithreiding van de nieuwe commercieele methode onvermijdelijk voor onze economie met zich moet brengen.

De tekst die wij voorleggen verschilt van den voorgaanden door een uithreiding van de toepassing der wettelijke maatregelen en door een meer radicale beperking van de handelsondernemingen die het voorwerp uitmaken van onze bezorgdheid.

cieusement une impression de bon marché dont il est victime.

C'est ainsi que la réduction des prix s'obtient, soit par une réduction des quantités, soit par celle des qualités, soit par un jeu de compensation entre les prix « sacrifiés » et d'autres considérablement relevés au-dessus du chiffre normal; l'acheteur dans la psychose de « bon marché » habilement créée autour de lui se laissant tenter indistinctement par les uns et par les autres; en payant en définitive le total de ses achats à un prix excessif.

Pareilles méthodes commerciales qui conduisent à tromper l'acheteur sur la marchandise ne lèsent pas simplement les commerçants, mais aussi le consommateur qui, en définitive, paye encore trop cher ce qu'il achète, et il importe donc à cet égard, de le protéger contre ses propres errements.

Au point de vue économique, le reproche qui s'attache à pareils procédés commerciaux n'est pas moins fondé. La Commission Fédérale Suisse d'étude des prix, dans un rapport adressé au Département de l'Economie politique, faisait observer que les méthodes d'achat des magasins à prix unique, outre qu'elles causent au consommateur un préjudice en lui faisant acheter bien souvent un article qui ne lui fera guère d'usage, présentent le danger d'habituer le fournisseur à livrer des marchandises de qualité inférieure, fabriquées dans des conditions déplorables et à l'aide d'un travail hâtif, aussi maigrement rémunéré que possible.

La généralisation de pareilles conditions de fabrication, tout en évinçant du marché les fabricants attachés à une production industrielle loyale, accentue les causes de chômage et de déséquilibre social. Elles doivent nécessairement entraîner, d'autre part, une décadence accélérée de nos procédés industriels voués à un travail dépourvu de probité technique, et à un affaïssement de notre réputation sur le marché international.

C'est en nous fondant sur ces considérations et sur celles qui ont déjà été développées devant la Chambre par MM. Sinzot et consorts, que, nous inspirant des mesures semblables prises en Allemagne, en Suisse et en Autriche et discutées en France, nous proposons à la Chambre un projet de loi qui, tout en respectant les droits acquis dans toute la mesure du possible, tend à prévenir les ravages que l'extension de la formule commerciale nouvelle entraînerait nécessairement dans notre économie.

Le texte que nous proposons diffère de ceux autrefois présentés, par une extension du champ d'application de la mesure législative et par une proscription plus radicale des entreprises commerciales qui font l'objet de nos préoccupations.

Waar de III. Sinzot en consoorten slechts een verbod voorzagen voor steden met een bevolking van niet meer dan 100,000 inwoners, en de toelating tot oprichting in de andere steden onderwierp aan de goedkeuring van het Ministerie van Economische Zaken, oordeelen wij, dat de economische en sociale beschouwingen die wij hebben laten gelden, het verbod rechtvaardigen, zoowel voor de groote als voor de kleine localiteiten en we stellen dus aan de Kamer voor, de interdictie uit te breiden tot al de gemeenten van het Rijk.

Daarenboven, wij oordeelen dat de eerbied van de verworven rechten de aandacht van het Kabinet niet kan afleiden van het misbruik dat de groote magazijnen maken, door hun klandizie aan te trekken door het lokaas van restaurants, bars, drankgelegenheden, goedkope kappersalons, enz., die niet behoren tot de normale uitoefening van hun handelsbedrijvigheid en die wij, de prijsvoorwaarden in aanmerking genomen, zouden mogen vergelijken met een stelsel van premiën gegeven aan de klanten, ten nadeele van de ambachtslieden en handelaars die van voornoemde werkzaamheden hun enig beroep maken.

Ten slotte, de formule der groote magazijnen die een werkelijke economische integriteit verwezenlijken, door de uitbreiding van hun commercieële en ambachtswerkzaamheden, ontslaat deze bedrijven van beroep te doen op de diensten van derden en ontnemt aldus aan de Schatkist de winst van talrijke overdrachten waarvoor de kleine handelaars schatplichtig zijn.

Het zou derhalve slechts rechtvaardig zijn, het evenwicht te herstellen door de toepassing op de groote magazijnen van een speciale taks op het zakencijfer.

J. DUCHATEAU.

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

De bepalingen van onderhavige wet zijn toepasselijk op de volgende ondernemingen van verkoop in 't klein:

a) op de groote magazijnen of de sorteeringsmagazijnen voor den verkoop van goederen van verschillende kwaliteiten en soorten.

b) op de groote magazijnen waarin de goederen van verschillende soorten te koop gesteld worden, hoofdzakelijk of uitsluitend aan een of meer eenvormige prijzen (eenheidsprijzenwinkels).

c) op de magazijnen met verschillende bijhuizen ingericht voor den verkoop van waren van verschillende soorten of met één of meer eenvormige prijzen.

Alors que MM. Sinzot et consorts n'en envisageaient l'interdiction que pour les villes dont la population ne dépasse pas 100,000 habitants et subordonnaient leur création dans les autres villes, à une licence du Ministère des Affaires Économiques, nous estimons que les considérations sociales et économiques que nous avons fait valoir, justifient l'interdiction aussi bien dans les grandes que dans les petites localités, et nous proposons donc à la Chambre, d'étendre celle-ci à toutes les communes du Royaume.

D'autre part, nous estimons que le respect des droits acquis ne peut détourner l'attention du Parlement, de l'abus qui consiste pour les grands magasins à attirer la clientèle par l'appât de restaurants, bars, débits de boisson, salons de coiffure à bon marché, qui ne relèvent pas de l'exercice normal de leur exploitation commerciale et dont les conditions de prix s'apparentent à un système de primes données aux clients, au préjudice de professions spécialisées dans l'exercice normal et exclusif de pareilles activités.

Enfin, la formule des grands magasins, réalisant une véritable intégration économique et dispensant ces exploitations, par l'extension de leurs activités artisanales et commerciales, de recourir aux services de tiers, le Trésor public se trouve privé, de ce chef, du bénéfice de nombreuses transmissions, dont les petits commerçants sont, par contre, les tributaires répétés.

Il serait donc équitable de rétablir l'équilibre par l'application aux grands magasins d'une taxe spéciale sur le chiffre d'affaires.

J. DUCHATEAU.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

Les dispositions de la présente loi sont applicables aux entreprises de vente au détail suivantes:

a) aux grands magasins ou magasins d'assortiments pour la vente de marchandises d'espèces ou de natures différentes;

b) aux grands magasins dans lesquels les marchandises d'espèces diverses sont mises en vente, principalement ou exclusivement, d'après un ou plusieurs prix uniformes (magasins à prix unique);

c) aux magasins à succursales multiples pour la vente de marchandises d'espèces diverses ou d'après un ou plusieurs prix uniformes.

De eenzelvigheid van groot magazijn vloeit namelijk voort uit het aantal afdeelingen of toonbanken of verschillende soorten van goederen, van het aantal in dienst zijnde personeel, van den algemeenen aard der onderneming.

Worden met de groote magazijnen gelijkgesteld, de genootschappen of vereenigingen van magazijnen, verdeeld per afdeeling van verschillende goederen of gevestigd in lokalen die aan verschillende personen verhuurd zijn.

Met de bijhuizen worden gelijkgesteld de inrichtingen die in een overwegende mate onder den financieelen of commercieelen invloed staan van een groot magazijn voor den verkoop in 't klein.

In geval van twijfel, zullen de ondernemers zich kunnen wenden tot den Minister van Economische Zaken, die het advies zal vragen van de Provinciale Kamer van Ambachten en Neringen van de streek waar het groot magazijn opgericht is, en dan zonder beroep zal beslissen.

Vermeld beroep op den Minister zal opschortend zijn.

Art. 2.

Het is verboden over te gaan tot de opening of vergrooting of tot de oprichting van nieuwe bijhuizen der magazijnen beschreven in artikel 1.

Wordt ook als opening van een nieuw magazijn aangezien, de verandering van een magazijn door de toevoeging van nieuwe afdeelingen, waardoor zij den aard van dergelijke onderneming bekomen; evenzoo het overbrengen naar een andere plaats of het afstaan, onder een of anderen vorm, van een oude onderneming.

Door oprichting van een nieuw bijhuis, moet worden verstaan, het overnemen door een groote onderneming van een inrichting met zelfbestuur of van een bijhuis van een andere groote onderneming.

Art. 3.

§ 1. Het is verboden in de bestaande groote magazijnen voedingswaren te verkoopen, die ter plaatse verbruikt worden, restaurants of werkhuizen wanneer deze niet gevestigd zijn in lokalen die goed afgescheiden zijn van de verkooplokalen.

De huidige winkels, restaurants of werkhuizen zullen moeten verwijderd worden of hervormd, binnen zes maanden na de afkondiging van deze wet.

De bestaande groote magazijnen zullen onderworpen worden, benevens de andere taxes en belastingen, aan een speciale taxe op het zakencijfer dat door het Ministerie van Financiën zal worden berekend.

Art. 4.

De inbreuken op de bepalingen van onderhavige wet zullen gestraft worden met een boete van 500 tot 20.000 frank en met een gevangenisstraf van acht dagen tot 3 maanden.

Le caractère de grand magasin résulte notamment du nombre de rayons ou comptoirs ou espèces diverses de marchandises, de l'effectif du personnel occupé, de la nature générale de l'entreprise.

Sont assimilées aux grands magasins: les fédérations ou associations de magasins divisés par catégories de marchandises diverses ou établis dans les locaux loués à différentes personnes.

Sont assimilés aux succursales, les établissements qui sont dans une mesure déterminante sous l'influence financière ou commerciale d'un grand magasin de vente au détail.

En cas de doute, les exploitants pourront prendre leur recours auprès du Ministre des Affaires Économiques, lequel prendra l'avis de la Chambre Provinciale des Métiers et Négoce du ressort du grand magasin et statuera ensuite sans appel.

Le dit recours sera suspensif.

Art. 2.

Il est interdit de procéder à l'ouverture ou à l'agrandissement ou à l'établissement de nouvelles succursales des magasins décrits à l'article premier.

Est réputée ouverture d'un nouveau magasin, la transformation d'un magasin par l'adjonction de nouveaux rayons lui donnant le caractère de pareille entreprise; de même le déplacement dans un autre lieu ou la cession sous une forme quelconque d'une ancienne entreprise.

Est réputée établissement d'une nouvelle succursale, la reprise par une grande entreprise, d'un établissement autonome ou d'une succursale d'une autre grande entreprise.

Art. 3.

§ 1. Il est interdit d'exploiter dans les grands magasins existants des débits d'aliments à consommer sur place, des restaurants ou des ateliers artisanaux, s'ils ne sont établis dans des locaux nettement séparés des locaux de vente.

Les débits, restaurants ou ateliers actuels devront être supprimés ou réformés dans les six mois de la promulgation de la présente loi.

§ 2. Les grands magasins actuels seront soumis, en dehors des autres taxes et impôts, à une taxe spéciale sur le chiffre d'affaires qui sera calculé par les soins du Département des Finances.

Art. 4.

Les infractions aux dispositions de la présente loi seront punies d'une amende de 500 à 20.000 francs et d'un emprisonnement de 8 jours à 3 mois.

De straffen zullen toegepast worden op de directeurs, gevolmachtigden of beheerders die zich aan het misdrijf zullen schuldig gemaakt hebben.

Daarenboven, zullen de rechtbanken de sluiting van het magazijn bevelen.

De bepalingen van Boek 1 van het Strafwetboek zullen voor deze overtredingen toegepast worden.

Art. 5.

De Regeering is gelast al de nuttige schikkingen te treffen voor de uitvoering van onderhavige wet.

Art. 6.

Deze wet zal terugwerkende kracht hebben tot 1 April 1936.

Les peines seront rendues applicables aux directeurs, fondés de pouvoirs ou administrateurs qui se seront rendus coupables du délit.

En outre les Tribunaux ordonneront la fermeture des magasins.

Les dispositions du Livre I du Code Pénal seront applicables à ces infractions.

Art. 5.

Le Gouvernement est chargé d'édicter toutes les dispositions utiles pour l'exécution de la présente loi.

Art. 6.

La présente loi aura effet rétroactif au 1er avril 1936.

J. DUCHATEAU.
E. LAENEN.
Edm. ROMBAUTS.
L. BAILLON.
W. SIEBEN.
M. DE JAEGERE.
